cupier's residence while the labour
se, a case is made out in terms of s 15

s follows:

of any other law, an occupier may be
urt issued under this Act.
e eviction of an occupier if—
s been terminated in terms of s 8;
nd within the period of notice given by

ction in terms of s 10 or 11 have been

fter the termination of the right of residence,

a of jurisdiction the land in question is

VD HEEVER
Pres RSA **(p.1156)** 2001/2/1145/C
r Publ Pros WC **(p.682)** 01/1/CR/674/C

the eviction is based: Provided that if a
as, *after the termination of the right of*
r, the municipality and the head of the
partment of Land Affairs not less than
commencement of the hearing of the
deemed to have been complied with.'

nd (3) and s 9(2)*(d)* of the ESTA on
over the termination of the first
et been 'determined in accordance
r Relations) Act',[34] the applicant
n s 9(2)*(d)*, or commence proceed-
to s 9(2)*(d)*, because termination of
prerequisite.

nagistrate's order in this matter on
ion because the applicant supported
in his submissions. The applicant
use there was information available
would allow for an argument that the
d been determined as contemplated
the case, as the papers would seem
l have acted prematurely in serving
within two days of the date of the
as doing so in compliance with that
to reissue the notices in terms of

nd Others (*supra* n 4 at 1022C–H).

s 9(2)*(d)* once the dispute regarding the termination of employment has in fact finally been determined in terms of s 8(3) of the ESTA. A

[30] For the future guidance of magistrates, where there is a pending labour dispute, an order requiring an applicant to commence proceedings for a final order should stipulate that he or she must do so within a fixed period after the termination of the right of residence becomes B effective in terms of s 8(3) of the ESTA.

Applicant's Attorneys: *Basson, Blackburn Inc*, Paarl. Respondents' Attorneys: *Vorsters Attorneys*, Paarl.

C

D

KOMMISSARIS VAN BINNELANDSE INKOMSTE v VAN DER HEEVER

HOOGSTE HOF VAN APPÈL

E

SMALBERGER AR, GROSSKOPF AR, NIENABER AR, PLEWMAN AR en FARLAM Wn AR

1999 Mei 19, 25

Saaknr 313/97

Getuienis — Voorlegging en toelating van — Aanspraak op privilegie — Regsprofessionele privilegie — Aansoek deur advokaat, wie in diens van ouditeursfirma was, voordat hy moes getuig in ondersoek ingevolge art 417 van Maatskappywet 61 van 1973, om te verhoed dat hy uitgevra word oor geprivilegieerde inligting — Locus standi *om aansoek te loods — Advokaat maak staat op feit dat hy homself of werkgewer sou blootstel aan skadevergoedingseis as hy geprivilegieerde inligting verskaf tydens ondervraging — Indien advokaat vertroulike inligting openbaar nadat hy verplig was om vrae te beantwoord sou hy nie bloot staan aan aksie om skadevergoeding nie — Advokaat het nie saak uitgemaak dat hy ooit uitgevra sou geword oor aspekte wat hy as vertroulik en geprivilegieerd beskou het nie — In omstandighede het advokaat nie bewys dat hy* locus standi *het nie en aansoek ook voorbarig.* F G H

Die respondent, 'n advokaat in diens van 'n ouditeursfirma, het regsadvies aan ene S gegee. Nadat 'n maatskappy, waarvan S die besturende direkteur en meerderheidsaandeelhouer was, gelikwideer is, is die respondent deur die Meester gedagvaar om voor 'n ondersoek ingevolge art 417 van die I Maatskappywet 61 van 1973 te getuig. Voor die respondent moes getuig het hy 'n aansoek geloods in 'n Provinsiale Afdeling vir 'n bevel, onder andere, wat sou verbied het dat hy opgeroep en onderwerp word aan ondervraging oor enige aspek, aangeleentheid, feit of dokument wat betrekking of verband gehou het met enige advies wat hy aan S gelewer het en dat S nie afstand gedoen het van sy regsprofessionele privilegie ten opsigte van die J

A advies wat hy by die respondent ingewin het nie. Die aansoek is toegestaan. Die respondent het in 'n appèl aangevoer dat hy *locus standi* gehad het om die aansoek te bring, onder andere, omdat hy homself en sy werkgewer sou blootstel aan 'verskeie eise' indien hy tydens die ondervraging geprivilegieerde inligting sou verskaf en dit later sou blyk dat daar wel 'n regsprofessionele privilegie bestaan het.

B *Beslis*, dat toe die respondent die aansoek in die Hof *a quo* geloods het, was daar geen bevinding van die Meester dat die respondent hom nie op sy kliënt se privilegie kon beroep nie, óf omdat dit nie bestaan nie, óf omdat S daarvan afstand gedoen het. Die respondent was toe ingevolge die bepalings van art 417 verplig om homself vir ondervraging beskikbaar te stel. Daar was egter niks wat die respondent verhoed het om tydens so 'n art 417-ondervraging

C 'n beroep, indien nodig, op sy kliënt se privilegie te maak nie. Indien die Meester dan sou bevind het dat daar geen privilegie bestaan nie, of dat S reeds afstand van die privilegie gedoen het, sou dit die respondent nie verkwalik kon word as hy vertroulike inligting openbaar het nadat hy deur die Meester verplig is om vrae te beantwoord nie. Onder daardie omstandighede sou die respondent nie bloot gestaan het aan 'n aksie om

D skadevergoeding nie. (Op 1058F/G–I.)

Beslis, verder, dat die respondent nie aangevoer het dat hy enige ander belang in die aansoek gehad het wat as voldoende beskou kon word nie. In die omstandighede het die respondent dus nie bewys dat hy *locus standi* gehad het om die aansoek in die Hof *a quo* te loods nie. (Op 1058I/J–J.)

Beslis, verder, dat, op die respondent se eie weergawe op die stukke, dit nie

E vasgestaan het dat hy ooit uitgevra sou word oor aspekte wat hy as vertroulik en geprivilegieerd beskou het nie. Die kwessie van privilegie kon dus goed moontlik nooit ter sprake gekom het nie. Tot tyd en wyl hy oor 'n geprivilegieerde aspek ondervra sou word, en hy ondanks 'n beroep op privilegie verplig sou word om te antwoord, was daar geen rede om die aansoek te loods nie. Die aansoek was dus voorbarig en moes van die hand

F gewys gewees het. (Op 1059E–F en 1060A.)

Beslis, verder, op die feite, dat S wel van sy regsprofessionele privilegie afstand gedoen het. (Op 1064F/G–G.)

Die beslissing in die Transvaalse Provinsiale Afdeling in *Van der Heever v Die Meester en Andere* 1997 (3) SA 93 omvergewerp.

G

---

*Evidence—Production and admission of—Privilege claimed—Legal professional privilege—Application by advocate, who was employed by firm of auditors, before he had to testify in enquiry in terms of s 417 of Companies Act 61 of 1973, to prevent him from being questioned about privileged information—*Locus standi *to*

H *bring application—Advocate relying on fact that he would expose himself or his employer to action for damages if he disclosed privileged information during questioning—In event of advocate disclosing confidential information after being compelled to answer questions, he would not expose himself to action for damages—Advocate not making out case that he would ever be questioned about aspects which he regarded as confidential or privileged—In circumstances advo-*

I *cate not proving that he had* locus standi *and application also premature.*

The respondent, an advocate in the employ of a firm of auditors, gave legal advice to one S. After a company, of which S was the managing director and majority shareholder, had been liquidated the respondent was summoned by the Master to testify before an enquiry in terms of s 417 of the

J Companies Act 61 of 1973. Before the respondent had to testify he brought

an application in a Provincial Divi:
him being called as a witness and :
matter, fact or document related o:
and that S had not waived his leg
advice which he received from
granted. In an appeal, the responde
bring the application, *inter alia*, be
employer to 'various claims' if he
questioning and it later appeared
existed.

Held, that, when the respondent brought
had been no decision by the Maste
his client's privilege either because i
his right. The respondent was ther
of s 417 to make himself available
prevent the respondent from relyin
during the s 417 questioning. If the
privilege, or that S had already wai
not be blamed if he revealed confi
compelled by the Master to answe
stances the respondent would not
damages. (At 1058F/G–I.)

Held, further, that the respondent had nc
interest in the application which c
circumstances, therefore, the respoi
standi to bring the application in th

Held, further, that, on the respondent's o
certain that he would ever have t
regarded as confidential and privile
fore, could never have arisen. Until
a privileged matter and, despite h
answer, that was no reason to have b
was therefore premature and should
1060A.)

Held, further, on the facts, that S had
privilege. (At 1064F/G–G.)

The decision in the Transvaal Provincial I
en Andere 1997 (3) SA 93 reversed.

Aantekeninge/Annotations:

Gerapporteerde sake/Reported cases

Bank of Lisbon and South Africa Lt
Others (2) 1983 (2) SA 626 (W):

Bogoshi v Van Vuuren NO and Other
for Serious Economic Offences, and
op/at 793H–J toegepas/applied

Cabinet of the Transitional Governmen
Eins 1988 (3) SA 369 (A): gevolg

Euroshipping Corporation of Monrovia
Marketing and Others 1979 (1)
followed

Ex parte Minister van Justisie: In re S
op/at 514C–H toegepas/applied

.gewin het nie. Die aansoek is toegestaan.
ngevoer dat hy *locus standi* gehad het om
:, omdat hy homself en sy werkgewer sou
en hy tydens die ondervraging geprivi-
:n dit later sou blyk dat daar wel 'n
n het.
ek in die Hof *a quo* geloods het, was daar
at die respondent hom nie op sy kliënt se
ıt dit nie bestaan nie, óf omdat S daarvan
nt was toe ingevolge die bepalings van art
vraging beskikbaar te stel. Daar was egter
ıet om tydens so 'n art 417-ondervraging
iënt se privilegie te maak nie. Indien die
daar geen privilegie bestaan nie, of dat S
gedoen het, sou dit die respondent nie
like inligting openbaar het nadat hy deur
beantwoord nie. Onder daardie omstan-
ie bloot gestaan het aan 'n aksie om
/G–I.)
angevoer het dat hy enige ander belang in
voldoende beskou kon word nie. In die
ıt dus nie bewys dat hy *locus standi* gehad
quo te loods nie. (Op 1058I/J–J.)
t se eie weergawe op die stukke, dit nie
ı sou word oor aspekte wat hy as vertroulik
. Die kwessie van privilegie kon dus goed
ım het nie. Tot tyd en wyl hy oor 'n
sou word, en hy ondanks 'n beroep op
te antwoord, was daar geen rede om die
k was dus voorbarig en moes van die hand
en 1060A.)
van sy regsprofessionele privilegie afstand

vinsiale Afdeling in *Van der Heever v Die*
3 omvergewerp.

---

of—Privilege claimed—Legal professional
:, who was employed by firm of auditors, before
ns of s 417 of Companies Act 61 of 1973, to
bout privileged information—Locus standi *to*
ng on fact that he would expose himself or his
f he disclosed privileged information during
disclosing confidential information after being
would not expose himself to action for dam-
case that he would ever be questioned about
dential or privileged—In circumstances advo-
; standi *and application also premature.*

: employ of a firm of auditors, gave legal
, of which S was the managing director and
liquidated the respondent was summoned
re an enquiry in terms of s 417 of the
ɔre the respondent had to testify he brought

an application in a Provincial Division for an order, *inter alia*, prohibiting A
him being called as a witness and subjected to questioning on any aspect,
matter, fact or document related or connected to any advice he gave to S
and that S had not waived his legal professional privilege related to the
advice which he received from the respondent. The application was
granted. In an appeal, the respondent contended that he had *locus standi* to
bring the application, *inter alia*, because he would expose himself and his B
employer to 'various claims' if he provided privileged information during
questioning and it later appeared that a legal professional privilege had
existed.

Held, that, when the respondent brought the application in the Court *a quo*, there
had been no decision by the Master that the respondent could not rely on
his client's privilege either because it did not exist or because S had waived C
his right. The respondent was therefore obliged in terms of the provisions
of s 417 to make himself available for questioning. There was nothing to
prevent the respondent from relying, if necessary, on his client's privilege
during the s 417 questioning. If the Master then decided that there was no
privilege, or that S had already waived his privilege, the respondent could
not be blamed if he revealed confidential information after he had been D
compelled by the Master to answer the questions. Under those circum-
stances the respondent would not have been exposed to an action for
damages. (At 1058F/G–I.)

Held, further, that the respondent had not contended that he had had any other
interest in the application which could be regarded as sufficient. In the
circumstances, therefore, the respondent had not proved that he had *locus* E
standi to bring the application in the Court *a quo*. (At 1058I/J–J.)

Held, further, that, on the respondent's own version on the papers, it was never
certain that he would ever have been questioned on aspects which he
regarded as confidential and privileged. The question of privilege, there-
fore, could never have arisen. Until such time as he was questioned about
a privileged matter and, despite his reliance on privilege, compelled to F
answer, that was no reason to have brought the application. The application
was therefore premature and should have been dismissed. (At 1059E–F and
1060A.)

Held, further, on the facts, that S had waived his right to legal professional
privilege. (At 1064F/G–G.)

The decision in the Transvaal Provincial Division in *Van der Heever v Die Meester* G
en Andere 1997 (3) SA 93 reversed.

Aantekeninge/Annotations:

Gerapporteerde sake/Reported cases

H

Bank of Lisbon and South Africa Ltd v Tandrien Beleggings (Pty) Ltd and Others (2) 1983 (2) SA 626 (W): gevolg/followed

Bogoshi v Van Vuuren NO and Others; Bogoshi and Another v Director, Office for Serious Economic Offences, and Others 1996 (1) SA 785 (A): dictum op/at 793H–J toegepas/applied

Cabinet of the Transitional Government for the Territory of South West Africa v Eins 1988 (3) SA 369 (A): gevolg/followed I

Euroshipping Corporation of Monrovia v Minister of Agricultural Economics and Marketing and Others 1979 (1) SA 637 (C): dictum at 645C–646E followed

Ex parte Minister van Justisie: In re S v Wagner 1965 (4) SA 507 (A): dictum op/at 514C–H toegepas/applied J

A *Jacobs en 'n Ander v Waks en Andere* 1992 (1) SA 521 (A): dictum op/at 533J–534E gevolg/followed

Mars Incorporated v Candy World (Pty) Ltd 1991 (1) SA 567 (A): dictum op/at 575H–I gevolg/followed

Van der Heever v Die Meester en Andere 1997 (3) SA 93 (T): omvergewerp op appèl/reversed on appeal

B *Waterford v The Commonwealth of Australia* (1987) 163 CLR 54: na verwys/referred to.

Wette/Statutes

Die Maatskappywet 61 van 1973/The Companies Act 61 of 1973, art/s 417: sien/see *Juta's Statutes of South Africa 1998* vol 2 op/at 1-208–1-209.

C Appèl teen 'n beslissing in die Transvaalse Provinsiale Afdeling (Swart R), gerapporteer te 1997 (3) SA 93. Die feite blyk uit die uitspraak van F H Grosskopf AR.

J J Le Roux (bygestaan deur *H G A Snyman*) namens die appellant.

J G Bergenthuin namens die respondent.

D

Benewens die gesag in die uitspraak van die Hof aangehaal, het die advokate vir die partye na die volgende gesag gewys/In addition to the authorities cited in the judgment of the Court, counsel for the parties referred to the following authorities:

AA Mutual Insurance Association Ltd v Blom 1979 (1) SA 491 (OK)

E *Alfred Crompton Amusement Machines Ltd v Commissioner of Customs and Excise (No 2)* [1972] 2 QB 102 (CA) ([1972] 2 All ER 353) op 376F–377A (All ER)

Alfred Crompton Amusement Machines Ltd v Commissioner of Customs and Excise (No 2) [1973] 2 All ER 1167 (HL) op 1182

F *Baker v Campbell* (1983) 49 ALR 385 op 412, 442–5

Bernstein and Others v Bester and Others NNO 1996 (2) SA 751 (KH) op 786D–H, 786G–787H, 811C–D

Bortslap v Spangenberg 1974 (3) SA 695 (A) op 704E–G

Bowes v Friedlander NO 1982 (2) SA 504 (K) op 512H

G *Ferreira v Levin NO and Others; Vryenhoek and Others v Powell NO and Others* 1996 (2) SA 621 (KH)

Heiman, Maasdorp & Barker v Secretary for Inland Revenue and Another 1968 (4) SA 160 (W) op 164D–E

International Tobacco Co (SA) Ltd v United Tobacco Co (South) Ltd 1953 (4) SA 251 (W) op 255–256E

H *Jeeva and Others v Receiver of Revenue, Port Elizabeth and Others* 1995 (2) SA 433 (OK) op 446C–E

Lake v Law Society, Zimbabwe 1987 (2) SA 459 (ZH) op 479D–J

Law Society, Zimbabwe v Lake 1988 (4) SA 532 (ZS) op 540F–G

Metallurgical and Commercial Consultants (Pty) Ltd v Metal Sales Co Ltd 1971 (2) SA 388 (W) op 390

I *Msimang v Durban City Council and Others* 1972 (4) SA 333 (D) op 338C–G

Ex parte Nell 1963 (1) SA 754 (A) op 759G–760C

New Victoria Hospital v Ryan (1993) ICR 201 op 202H, 203H–204A

Olivier v Kaapse Balieraad 1972 (3) SA 485 (A) op 495D–H

J *Peacock v SA Eagle Insurance Co Ltd* 1991 (1) SA 589 (K) op 592

Plascon-Evans Paints Ltd v Van Rie
623 (A) op 634H

Power NO v Bieber 1955 (1) SA 4

Re Rolls Razor Ltd [1969] 3 All E

Room Hire Co (Pty) Ltd v Jeppe Str
1155 (T) op 1162, 1163, 1165

S v Nhlapo and Others 1988 (3) S

S v Safatsa 1988 (1) SA 868 (A)

SASOL III (Edms) Bpk v Minister
(T) op 771H–772C, 785E–F

Society of Advocates of Natal v De
1165D–H, 1172G–H

Soffiantini v Mould 1956 (4) SA 1

Van den Berg v Schulte 1990 (1) S

Van Niekerk v Pretoria City Counci

Waterhouse v Shields 1924 CPD 1

Waymark NO v Commercial Union
(Tk) op 784C

Wits v Additional Magistrate and W

Hoffmann en Zeffertt *The South*
250–1

Joubert (red) *The Law of South Af*

Joubert (red) *The Law of South Af*

Paizes 'Towards a Broader Bala
Theoretical Foundations of the
106 *SALJ* 109

Schmidt *Bewysreg* 3de uitg op 52

Strong (red) *McCormick on Evider*

Tapper *Cross & Tapper on Evidenc*

Van Niekerk *et al Privilegies in die*

Zeffertt (1974) 91 *SALJ* 1 op 17-

Cur adv vult.

Postea (Mei 25).

F H Grosskopf AR:

[1] Die respondent was die applika
Provinsiale Afdeling voor Swart R. I
(die Meester) en Jacobus Nicholaas
maatskappy bekend as Jeffpaul Eie
(Jeffpaul), was onderskeidelik die
appellant is later as derde responden
oor regsprofessionele privilegie en d

[2] Die respondent is in 1979 as ad
Suid-Afrika toegelaat. Nadat hy aan
vokaat in diens van die appellant wa
by die Pretoriase Balie gepraktisee
ouditeursfirma Coopers & Lybrand
Belastingadviesdienste (Edms) Bpk

ıdere 1992 (1) SA 521 (A): dictum op/at

l (Pty) Ltd 1991 (1) SA 567 (A): dictum

ıdere 1997 (3) SA 93 (T): omvergewerp op

of Australia (1987) 163 CLR 54: na

'The Companies Act 61 of 1973, art/s 417:
ı Africa 1998 vol 2 op/at 1-208–1-209.

lie Transvaalse Provinsiale Afdeling
7 (3) SA 93. Die feite blyk uit die

G A Snyman) namens die appellant.
pondent.

praak van die Hof aangehaal, het die
gende gesag gewys/In addition to the
of the Court, counsel for the parties
es:

ı Ltd v Blom 1979 (1) SA 491 (OK)
ıchines Ltd v Commissioner of Customs
B 102 (CA) ([1972] 2 All ER 353) op

ıchines Ltd v Commissioner of Customs
ıll ER 1167 (HL) op 1182
.R 385 op 412, 442–5
d Others NNO 1996 (2) SA 751 (KH)
11C–D
) SA 695 (A) op 704E–G
2) SA 504 (K) op 512H
Vryenhoek and Others v Powell NO and
D)
Secretary for Inland Revenue and Another
4D–E
Ltd v United Tobacco Co (South) Ltd
5–256E
Revenue, Port Elizabeth and Others 1995
E
1987 (2) SA 459 (ZH) op 479D–J
1988 (4) SA 532 (ZS) op 540F–G
ınsultants (Pty) Ltd v Metal Sales Co Ltd
0
ıl and Others 1972 (4) SA 333 (D) op

(A) op 759G–760C
.993) ICR 201 op 202H, 203H–204A
2 (3) SA 485 (A) op 495D–H
'o Ltd 1991 (1) SA 589 (K) op 592

Plascon-Evans Paints Ltd v Van Riebeeck Paints (Pty) Ltd 1984 (3) SA 623 (A) op 634H A
Power NO v Bieber 1955 (1) SA 490 (W) op 497B–F
Re Rolls Razor Ltd [1969] 3 All ER 1386 (Ch) op 1396I–1397A
Room Hire Co (Pty) Ltd v Jeppe Street Mansions (Pty) Ltd 1949 (3) SA 1155 (T) op 1162, 1163, 1165
S v Nhlapo and Others 1988 (3) SA 481 (T) op 484E B
S v Safatsa 1988 (1) SA 868 (A) op 886G
SASOL III (Edms) Bpk v Minister van Wet en Orde 1991 (3) SA 766 (T) op 771H–772C, 785E–F
Society of Advocates of Natal v De Freitas 1997 (4) SA 1134 (N) op 1165D–H, 1172G–H C
Soffiantini v Mould 1956 (4) SA 150 (OK) op 155
Van den Berg v Schulte 1990 (1) SA 500 (K) op 506I–J
Van Niekerk v Pretoria City Council 1997 (3) SA 839 (T) op 849C–I
Waterhouse v Shields 1924 CPD 155
Waymark NO v Commercial Union Assurance Co Ltd 1992 (3) SA 779 (Tk) op 784C D
Wits v Additional Magistrate and Wits' Trustee 1931 TPD 180 op 184.

Hoffmann en Zeffertt *The South African Law of Evidence* 4de uitg op 250–1
Joubert (red) *The Law of South Africa* band 9 para 485
Joubert (red) *The Law of South Africa* band 14 para 250 E
Paizes 'Towards a Broader Balancing of Interests: Exploring the Theoretical Foundations of the Legal Professional Privilege' (1989) 106 *SALJ* 109
Schmidt *Bewysreg* 3de uitg op 520
Strong (red) *McCormick on Evidence* 4de uitg band 1 op 343 F
Tapper *Cross & Tapper on Evidence* 8ste uitg op 472–3, 476
Van Niekerk *et al Privilegies in die Bewysreg* (1984) op 57, 119
Zeffertt (1974) 91 *SALJ* 1 op 17–18.

Cur adv vult.

Postea (Mei 25). G

F H Grosskopf AR:

[1] Die respondent was die applikant in 'n aansoek in die Transvaalse Provinsiale Afdeling voor Swart R. Die Meester van die Hooggeregshof (die Meester) en Jacobus Nicholaas Bekker NO, die likwidateur van 'n H maatskappy bekend as Jeffpaul Eiendoms Ontwikkeling (Edms) Bpk (Jeffpaul), was onderskeidelik die eerste en tweede respondente. Die appellant is later as derde respondent gevoeg. Die aansoek het gehandel oor regsprofessionele privilegie en die afstanddoening daarvan.

[2] Die respondent is in 1979 as advokaat van die Hooggeregshof van I Suid-Afrika toegelaat. Nadat hy aanvanklik as sogenaamde belastingadvokaat in diens van die appellant was, het hy vir 'n kort tyd as advokaat by die Pretoriase Balie gepraktiseer. Daarna het hy in 1987 by die ouditeursfirma Coopers & Lybrand as direkteur van Coopers & Lybrand Belastingadviesdienste (Edms) Bpk aangesluit. In daardie hoedanigheid J

A het die respondent onder andere regs- en belastingadvies aan kliënte van Coopers & Lybrand (soos dit destyds bekend gestaan het) gegee.

[3] Mnr Dawid Frederick Spangenberg (Spangenberg) was te alle relevante tye die besturende direkteur en meerderheidsaandeelhouer van Jeffpaul. Jeffpaul het voorheen bekend gestaan as Dawie Spangenberg
B Security Holdings (Edms) Bpk. Daardie maatskappy was die houer van al die uitgereikte aandele in vyf verskillende Dawie Spangenberg Security-maatskappye. In Oktober 1995 het die belastingverpligting van Jeffpaul en daardie vyf maatskappye 'n bedrag van meer as R2,5 miljoen beloop.

C [4] Gedurende omstreeks September–Oktober 1995 het Spangenberg se prokureur die respondent genader vir regsadvies. Die respondent het verskeie konsultasies met Spangenberg en sy prokureur gevoer en advies aan Spangenberg gegee, eerstens met betrekking tot 'n beoogde herstrukturering van die finansiële state van Spangenberg se groep
D maatskappye, en tweedens in verband met 'n sogenaamde 'franchise'-stelsel. Die respondent het ook samesprekings gevoer met mnr Scholtz, die ontvanger van inkomste in Nigel. Mnr Scholtz is die persoon wat met die belastingaanspreeklikheid van Jeffpaul handel en wat die respondent se aansoek namens die appellant opponeer.

E [5] Jeffpaul is op 20 Februarie 1996 op aansoek van die appellant onder voorlopige likwidasie geplaas en hierdie bevel is op 26 Maart 1996 bekragtig. Op 28 Februarie 1996 het die Meester op aansoek van die appellant 'n ondervraging ingevolge die bepalings van art 417 van die Maatskappywet 61 van 1973 (die art 417-ondervraging) goedgekeur.
F Die art 417-ondervraging het verband gehou met die sake van Jeffpaul en Spangenberg is een van die persone wat ondervra is, onder andere oor die aard en doel van die advies wat hy van die respondent ontvang het. Ek sal later meer volledig met Spangenberg se ondervraging handel, maar ek kan nou reeds meld dat hy sonder enige beroep op 'n
G regsprofessionele privilegie openlik oor die respondent se advies getuig het. Wanneer hy nie self geweet het wat die antwoord op 'n vraag was nie, het hy aan die hand gedoen dat die advokaat wat hom namens die appellant ondervra eerder vir die respondent moes vra om te verduidelik. As gevolg van Spangenberg se voorstel dat die respondent sekere aspekte moet verduidelik, het die Meester die respondent in Julie 1996 gedagvaar
H om te getuig. Op 6 Augustus 1996 is daar op die respondent se versoek uitstel aan hom verleen, maar sy verdere aansoek om uitstel op 7 Oktober 1996 is geweier. Dit blyk egter uit die Meester se verslag dat hy bloot uitstel geweier het, en dat hy geen uitsluitsel gegee het oor die vraag of die respondent hom op 'n regsprofessionele privilegie kan beroep nie, en
I of Spangenberg in die loop van die art 417-ondervraging afstand van daardie privilegie gedoen het nie.

[6] Nadat die verdere uitstel geweier is, het die respondent gevra dat sy ondervraging afstaan sodat hy 'n dringende aansoek om 'n verklarende bevel kon bring. Die hoof bedes in die respondent se kennisgewing van
J mosie in die onderhawige aansoek lui soos volg:

'2. 'n Bevel wat verklaar dat Da
afstand gedoen het van sy regsprofe
en met betrekking tot die advies wa
Heever ingewin het nie;
3. 'n Bevel wat verbied dat die g
Heever opgeroep word en onderw
betrekking tot enige aspek, aangel
betrekking het of verband hou met e
inligting wat hy verkry het in die
gemelde Dawid Frederick Spangenb

[7] Die Meester en die likwidateur het
hulle by die beslissing van die Hof ber
die aansoek wel teengestaan. Bede 3
respondent (as applikant in die Hof *a q*
Die Hof *a quo* het bevind dat daar v
bestaan en dat Spangenberg nie daarva
a quo het bede 2 onveranderd toegest
koste van die aansoek betaal.* Die app
en bevel na hierdie Hof met verlof va

[8] Die advokate wat namens die part
in die loop van hulle betoog veral kle
(1) of daar 'n regsprofessionele pr
berg hom sou kan beroep, gesie
praktiserende advokaat is nie;
(2) indien daar wel so 'n privilegie
afstand gedoen het.

[9] Daar is egter twee ander aspekte
waarop die respondent se advokaat
antwoorde kon verstrek nie. Die ee
respondent se *locus standi*; die twee
verrigtinge nie in die geheel voorbarig

Locus standi

[10] Die plig om *locus standi* te beweer
(as applikant in die Hof *a quo*) gerus.
(Pty) Ltd 1991 (1) SA 567 (A) o
respondent op sy weergawe die verei
direkte of werklike belang) by die
(*Cabinet of the Transitional Government*
v Eins 1988 (3) SA 369 (A) op 387
Ander v Waks en Andere 1992 (1) SA

[11] Die regsprofessionele privilegie is
se privilegie en nie die respondent s'n
male in sy repliserende eedsverklarin
legie' verwys, skep hy die indruk dat h

* Die uitspraak van die Hof *a quo* gerap

ʒs- en belastingadvies aan kliënte van
ˈds bekend gestaan het) gegee.

;enberg (Spangenberg) was te alle
ur en meerderheidsaandeelhouer van
:end gestaan as Dawie Spangenberg
ardie maatskappy was die houer van
skillende Dawie Spangenberg Secu-
)5 het die belastingverpligting van
: 'n bedrag van meer as R2,5 miljoen

ɜr–Oktober 1995 het Spangenberg se
vir regsadvies. Die respondent het
ɪerg en sy prokureur gevoer en advies
met betrekking tot 'n beoogde her-
state van Spangenberg se groep
and met 'n sogenaamde 'franchise'-
ɪesprekings gevoer met mnr Scholtz,
l. Mnr Scholtz is die persoon wat met
ɜffpaul handel en wat die respondent
pponeer.

5 op aansoek van die appellant onder
ɪierdie bevel is op 26 Maart 1996
het die Meester op aansoek van die
;e die bepalings van art 417 van die
art 417-ondervraging) goedgekeur.
nd gehou met die sake van Jeffpaul en
.e wat ondervra is, onder andere oor
t hy van die respondent ontvang het.
ɔangenberg se ondervraging handel,
lat hy sonder enige beroep op 'n
oor die respondent se advies getuig
wat die antwoord op 'n vraag was nie,
die advokaat wat hom namens die
spondent moes vra om te verduidelik.
stel dat die respondent sekere aspekte
ie respondent in Julie 1996 gedagvaar
is daar op die respondent se versoek
ɜrdere aansoek om uitstel op 7 Okto-
ɪit die Meester se verslag dat hy bloot
uitsluitsel gegee het oor die vraag of
ɜssionele privilegie kan beroep nie, en
ie art 417-ondervraging afstand van

er is, het die respondent gevra dat sy
lringende aansoek om 'n verklarende
. die respondent se kennisgewing van
lui soos volg:

'2. 'n Bevel wat verklaar dat Dawid Frederick Spangenberg nie afstand gedoen het van sy regsprofessionele privilegie ten opsigte van en met betrekking tot die advies wat hy by Willem Jacobus van der Heever ingewin het nie;

3. 'n Bevel wat verbied dat die gemelde Willem Jacobus van der Heever opgeroep word en onderwerp word aan ondervraging met betrekking tot enige aspek, aangeleentheid, feit of dokument wat betrekking het of verband hou met enige advies wat hy gelewer het of inligting wat hy verkry het in die loop van advieslewering aan die gemelde Dawid Frederick Spangenberg.'

[7] Die Meester en die likwidateur het nie die aansoek bestry nie en het hulle by die beslissing van die Hof berus. Die appellant, daarenteen, het die aansoek wel teengestaan. Bede 3 was klaarblyklik voorbarig en die respondent (as applikant in die Hof *a quo*) het nie daarop aangedring nie. Die Hof *a quo* het bevind dat daar wel 'n regsprofessionele privilegie bestaan en dat Spangenberg nie daarvan afstand gedoen het nie. Die Hof *a quo* het bede 2 onveranderd toegestaan en gelas dat die appellant die koste van die aansoek betaal.* Die appellant appelleer teen die uitspraak en bevel na hierdie Hof met verlof van die Hof *a quo*.

[8] Die advokate wat namens die partye in hierdie Hof verskyn het, het in die loop van hulle betoog veral klem gelê op twee aspekte, naamlik:

(1) of daar 'n regsprofessionele privilegie bestaan waarop Spangenberg hom sou kan beroep, gesien die feit dat die respondent nie 'n praktiserende advokaat is nie; en
(2) indien daar wel so 'n privilegie bestaan, of Spangenberg daarvan afstand gedoen het.

[9] Daar is egter twee ander aspekte wat vooraf oorweeg moet word en waarop die respondent se advokaat na my oordeel nie bevredigende antwoorde kon verstrek nie. Die eerste aspek het betrekking op die respondent se *locus standi*; die tweede handel met die vraag of die verrigtinge nie in die geheel voorbarig was nie.

Locus standi

[10] Die plig om *locus standi* te beweer en te bewys het op die respondent (as applikant in die Hof *a quo*) gerus. (*Mars Incorporated v Candy World (Pty) Ltd* 1991 (1) SA 567 (A) op 575H–I.) Die vraag is of die respondent op sy weergawe die vereiste 'voldoende belang' (soos bv 'n direkte of werklike belang) by die aangevraagde regshulp gehad het (*Cabinet of the Transitional Government for the Territory of South West Africa v Eins* 1988 (3) SA 369 (A) op 387J–388H, 389I–390A; *Jacobs en 'n Ander v Waks en Andere* 1992 (1) SA 521 (A) op 533J–534E).

[11] Die regsprofessionele privilegie is natuurlik die kliënt, Spangenberg, se privilegie en nie die respondent s'n nie. Waar die respondent verskeie male in sy repliserende eedsverklaring na 'my regsprofessionele privilegie' verwys, skep hy die indruk dat hy sy *locus standi* daarop fundeer het.

* Die uitspraak van die Hof *a quo* gerapporteer te 1997 (3) SA 93 (T)—Reds.

A Dit is natuurlik foutief, soos ook duidelik blyk uit die volgende passasie in die uitspraak van Nestadt AR in *Bogoshi v Van Vuuren NO and Others; Bogoshi and Another v Director, Office for Serious Economic Offences, and Others* 1996 (1) SA 785 (A) op 793H–J:

> 'But most important for our purposes is the principle that privilege does not B arise automatically. It must be claimed. This may be done not only by the client but by the attorney. Indeed, he is under a duty to claim the privilege. However, because the privilege is the right of the client, the attorney, in claiming it, must act not in his own interests or on his own behalf but for the benefit of the client. Unless he does so, his claim to privilege may be regarded as not genuine. And, in this event, a court would be entitled to disregard the claim to privilege and C admit the document in evidence or permit its seizure, as the case may be.'

[12] Hoewel Spangenberg self die aansoek kon gebring het, doen hy dit nie. Hy het wel 'n stawende eedsverklaring aan die respondent gegee waarin hy hom op sy regsprofessionele privilegie beroep en die standpunt inneem dat die respondent nie by magte is om 'oor enige aspek insake die D betrokke konsultasies en advies' te getuig nie. As dit Spangenberg se houding was, was daar niks wat verhoed het dat hy self die aansoek bring nie. Dit is immers sy privilegie. Sy standpunt dat die respondent nie by magte is om oor geprivilegieerde aspekte te getuig nie bring tog nie mee dat die respondent nou verplig is om die aansoek te bring nie.

E [13] Die respondent se advokaat het betoog dat die respondent wel 'n direkte en werklike belang by die aansoek het en dus ook *locus standi* het. Volgens bewerings in die respondent se vestigende en repliserende eedsverklarings stel hy homself en 'sy maatskappy' aan 'verskeie eise' bloot indien hy tydens die beoogde art 417-ondervraging gepriviF legieerde inligting sou verskaf en dit later sou blyk dat daar wel 'n regsprofessionele privilegie bestaan en dat Spangenberg nie daarvan afstand gedoen het nie.

[14] Toe die respondent die aansoek in die Hof *a quo* geloods het, was daar egter geen bevinding van die Meester dat die respondent hom nie G op sy kliënt se privilegie kan beroep nie, óf omdat dit nie bestaan nie, óf omdat Spangenberg daarvan afstand gedoen het. Die Meester het slegs die aansoek om 'n verdere uitstel geweier. Die respondent was toe ingevolge die bepalings van art 417 verplig om homself vir ondervraging beskikbaar te stel. Daar was egter niks wat die respondent verhoed het H om tydens so 'n art 417-ondervraging 'n beroep, indien nodig, op sy kliënt se privilegie te maak nie. Indien die Meester dan sou bevind het dat daar geen privilegie bestaan nie, of dat Spangenberg reeds afstand van die privilegie gedoen het, sou dit die respondent sekerlik nie verkwalik kon word as hy vertroulike inligting openbaar het nadat hy deur die Meester verplig was om vrae te beantwoord nie. Onder daardie I omstandighede sou die respondent tog seker nie bloot gestaan het aan 'n aksie om skadevergoeding nie.

[15] Die respondent het nie aangevoer dat hy enige ander belang in die aansoek het wat as voldoende beskou kan word nie. In die omstandighede het die respondent, myns insiens, dus nie bewys dat hy *locus* J *standi* gehad het om die aansoek in die Hof *a quo* te loods nie. In

billikheid teenoor die respondent moe
appellant op geen stadium, ook nie in hi
locus standi bevraagteken het nie. Indien
se beantwoordende eedsverklaring ged
moontlik 'n meer bevredigende verduide
die aansoek in sy repliserende eedsverl
mening behoort die appèl dus nie op hi

Voorbarige aansoek

[16] Die tweede aspek wat kortliks beha
die aansoek in die Hof *a quo* nie voorba
het die Meester geen uitsluitsel oor S
afstanddoening gegee toe die responden
geweier is nie.

[17] Alhoewel die respondent in sy vesti
dat hy op aandrang van Spangenberg 'n
beantwoord wat in die loop van die be
gestel sou word nie', het hy in sy replise
die privilegie so wyd strek en het hy be
waaroor Spangenberg hoofsaaklik ond
geprivilegieerd beskou is nie. Op sy eie
vas dat die respondent ooit uitgevra sou
wel as vertroulik en geprivilegieerd besk
kon dus goed moontlik nooit ter sprake
oor 'n geprivilegieerde aspek ondervra
beroep op privilegie verplig sou word
rede om die aansoek te loods nie.

[18] In sy repliserende eedsverklaring g
volgende advies ontvang het—

> 'dat ek op grond van my privilegie nie kan we
> eers na inswering en in reaksie op 'n spesifiek
> opper en op grond daarvan dan weier om te

Die respondent praat hier weer ten o
advies—wat hy terloops nie gevolg het
stemming met die bepalings van art 41
respondent daarvan bewus gewees het d
bevel voorbarig sou wees. Sy beroep op s
goed moontlik deur die Meester gehand
dat 'n aansoek nooit nodig sou wees ni

[19] In die lig van die respondent s
eedsverklaring, naamlik dat baie van die
gegee het glad nie as vertroulik of gep
bevel wat hy in bede 2 aangevra het, e
wyd geformuleer. Dit blyk trouens glad
volgens die respondent dan wel aan
onderhewig sou wees nie. Totdat dit v
respondent beweer wel geprivilegieerd s
die aangevraagde bevel behoorlik beper

luidelik blyk uit die volgende passasie
. *Bogoshi v Van Vuuren NO and Others;*
ffice for Serious Economic Offences, and
)3H–J:

ses is the principle that privilege does not
1. This may be done not only by the client
er a duty to claim the privilege. However,
e client, the attorney, in claiming it, must
wn behalf but for the benefit of the client.
ge may be regarded as not genuine. And,
ed to disregard the claim to privilege and
ermit its seizure, as the case may be.'

aansoek kon gebring het, doen hy dit
sverklaring aan die respondent gegee
nele privilegie beroep en die standpunt
nagte is om 'oor enige aspek insake die
te getuig nie. As dit Spangenberg se
rhoed het dat hy self die aansoek bring
standpunt dat die respondent nie by
ispekte te getuig nie bring tog nie mee
om die aansoek te bring nie.

het betoog dat die respondent wel 'n
iansoek het en dus ook *locus standi* het.
ndent se vestigende en repliserende
n 'sy maatskappy' aan 'verskeie eise'
oogde art 417-ondervraging geprivi-
1 dit later sou blyk dat daar wel 'n
an en dat Spangenberg nie daarvan

oek in die Hof *a quo* geloods het, was
Meester dat die respondent hom nie
p nie, óf omdat dit nie bestaan nie, óf
ind gedoen het. Die Meester het slegs
tel geweier. Die respondent was toe
7 verplig om homself vir ondervraging
niks wat die respondent verhoed het
aging 'n beroep, indien nodig, op sy
idien die Meester dan sou bevind het
iie, of dat Spangenberg reeds afstand
sou dit die respondent sekerlik nie
ulike inligting openbaar het nadat hy
rae te beantwoord nie. Onder daardie
t tog seker nie bloot gestaan het aan 'n

evoer dat hy enige ander belang in die
eskou kan word nie. In die omstan-
is insiens, dus nie bewys dat hy *locus*
k in die Hof *a quo* te loods nie. In

billikheid teenoor die respondent moet egter genoem word dat die A
appellant op geen stadium, ook nie in hierdie Hof nie, die respondent se *locus standi* bevraagteken het nie. Indien dit byvoorbeeld in die appellant se beantwoordende eedsverklaring gedoen was, kon die respondent moontlik 'n meer bevredigende verduideliking van sy beweerde belang in die aansoek in sy repliserende eedsverklaring uiteengesit het. Na my mening behoort die appèl dus nie op hierdie grond alleen te slaag nie. B

Voorbarige aansoek

[16] Die tweede aspek wat kortliks behandel moet word, is die vraag of die aansoek in die Hof *a quo* nie voorbarig was nie. Soos reeds gemeld, het die Meester geen uitsluitsel oor Spangenberg se privilegie of sy C
afstanddoening gegee toe die respondent se aansoek om verdere uitstel geweier is nie.

[17] Alhoewel die respondent in sy vestigende eedsverklaring beweer het dat hy op aandrang van Spangenberg 'nie by magte is om *enige* vraag te beantwoord wat in die loop van die beoogde ondervraging aan [hom] D
gestel sou word nie', het hy in sy repliserende eedsverklaring ontken dat die privilegie so wyd strek en het hy beweer dat die advies en inligting waaroor Spangenberg hoofsaaklik ondervra is nooit as vertroulik en geprivilegieerd beskou is nie. Op sy eie weergawe staan dit dus glad nie vas dat die respondent ooit uitgevra sou word oor ander aspekte wat hy E
wel as vertroulik en geprivilegieerd beskou nie. Die kwessie van privilegie kon dus goed moontlik nooit ter sprake gekom het nie. Tot tyd en wyl hy oor 'n geprivilegieerde aspek ondervra sou word, en hy ondanks 'n beroep op privilegie verplig sou word om te antwoord, was daar geen rede om die aansoek te loods nie.

F

[18] In sy repliserende eedsverklaring gee die respondent toe dat hy die volgende advies ontvang het—

'dat ek op grond van my privilegie nie kan weier om ingesweer te word nie; ek kan eers na inswering en in reaksie op 'n spesifieke vraag die bestaan van my privilegie opper en op grond daarvan dan weier om te antwoord'.

Die respondent praat hier weer ten onregte van 'my' privilegie. Die G
advies—wat hy terloops nie gevolg het nie—was klaarblyklik in ooreenstemming met die bepalings van art 417. Na hierdie advies moes die respondent daarvan bewus gewees het dat sy aansoek om 'n verklarende bevel voorbarig sou wees. Sy beroep op sy kliënt se privilegie kon immers goed moontlik deur die Meester gehandhaaf gewees het, met die gevolg H
dat 'n aansoek nooit nodig sou wees nie.

[19] In die lig van die respondent se bewerings in sy repliserende eedsverklaring, naamlik dat baie van die advies wat hy aan Spangenberg gegee het glad nie as vertroulik of geprivilegieerd beskou is nie, is die bevel wat hy in bede 2 aangevra het, en wat toegestaan is, ook veels te I
wyd geformuleer. Dit blyk trouens glad nie uit die stukke watter advies volgens die respondent dan wel aan die regsprofessionele privilegie onderhewig sou wees nie. Totdat dit vasgestaan het watter advies die respondent beweer wel geprivilegieerd sou wees, was dit nie moontlik om die aangevraagde bevel behoorlik beperkend te formuleer nie. J

A [20] Na my mening kon die aansoek bloot omrede die voorbarigheid daarvan van die hand gewys gewees het. Aangesien die werklike dispuut tussen die partye egter in so 'n geval sou voortbestaan en spoedig weer sy kop sou uitsteek, is dit myns insiens nodig om te beslis of Spangenberg afstand van sy privilegie gedoen het, soos die appellant beweer. Indien
B wel, is dit nie nodig om die verdere vraag te oorweeg nie, naamlik of daar ooit 'n regsprofessionele privilegie in hierdie besondere geval tot stand gekom het.

Afstanddoening van privilegie

C [21] By beoordeling van die vraag of Spangenberg afstand van sy privilegie gedoen het, sal ek van die veronderstelling uitgaan dat daar in hierdie geval wel 'n regsprofessionele privilegie was waarvan afstand gedoen kon word.

[22] Spangenberg was klaarblyklik daarvan bewus dat hy hom tydens sy
D art 417-ondervraging op 'n regsprofessionele privilegie kon beroep. Dit blyk dat die respondent Spangenberg tydens die eerste konsultasie verseker het dat alles wat tussen hulle gesê sou word vertroulik is en dat dit so sal bly. Een van Spangenberg se prokureurs, mnr Delport, sê trouens dat Spangenberg by die eerste konsultasie in sy teenwoordigheid onomwonde aangedring het op vertroulikheid. Volgens Spangenberg se
E ander prokureur, mnr Basson, het hy Spangenberg tydens die art 417-ondervraging bygestaan en van advies bedien oor sy regte. Spangenberg bevestig dat mnr Basson hom geadviseer het dat hy nie van sy regsprofessionele privilegie hoef afstand te doen nie, en dat mnr Basson aanbeveel het dat hy dit nie doen nie. Afgesien daarvan dat Spangenberg
F dus tydens sy art 417-ondervraging wel deeglik daarvan bewus was dat hy op 'n regsprofessionele privilegie aanspraak kon maak, was hy ook gewaarsku dat hy nie van daardie privilegie afstand moes doen nie.

[23] Spangenberg beweer in sy stawende eedsverklaring dat hy op geen stadium bedoel het om van sy regsprofessionele privilegie afstand te doen
G nie. Sy bedoeling is egter nie deurslaggewend nie. Indien daar na verskeie van sy antwoorde tydens die art 417-ondervraging gekyk word, is die gevolgtrekking, myns insiens, onvermydelik dat daar wel 'n stilswyende afstanddoening of afstanddoening deur gedrag was.

[24] Wigmore *Evidence in Trials at Common Law* band 8 (1961) maak die
H opmerking in §2327 dat dit algemeen erken word dat 'n kliënt van sy regsprofessionele privilegie afstand kan doen. Hy vervolg dan in 'n passasie ('n gedeelte waarvan met instemming deur hierdie Hof in *Ex parte Minister van Justisie: In re S v Wagner* 1965 (4) SA 507 (A) op 514D–E aangehaal is):

I 'What constitutes a *waiver by implication*?
Judicial decision gives no clear answer to this question. In deciding it, regard must be had to the double elements that are predicated in every waiver, ie not only the element of implied intention, but also the element of fairness and consistency. A privileged person would seldom be found to waive, if his intention not to abandon could alone control the situation. There is always also the
J objective consideration that when his conduct touches a certain point of

disclosure, fairness requires that his priv
that result or not. He cannot be allowed,
to withhold the remainder. He may elect
certain point his election must remain fir

Wigmore gaan dan voort in §2327 en
aan die hand 'as a fair canon of deci

'(4) The client's offer of his own or tl
communication to the attorney is a waiver
attorney on the same matter. This is
consultation is intended only as an incid
independent means of attack, and to use
it in the former.

(5) The client's offer of his own or the
communication to the attorney is a waiver
on the analogy of the principle of comple

(Kyk ook *Euroshipping Corporation of*
Economics and Marketing and Oth
645C–646E; *Bank of Lisbon and Sou*
(Pty) Ltd and Others (2) 1983 (2) SA

[25] Die respondent beweer in sy r
hele kwessie van die 'franchise'-stelsel
deur Spangenberg se regsprofession
respondent beweer voorts dat die soge
ook nie binne die bestek van die regs
feit dat Spangenberg tydens die art 41
aspekte getuig het bewys dus volgens
afstanddoening van die regsprofessio

[26] Hierdie bewerings verskil egter h
die respondent in sy vestigende eed
stawende eedsverklaring ingeneem h
beweer die respondent dat Spangenb
regsprofessionele privilegie 'ten op
inligting en gebeure' waarby die resp
dent het verder aangevoer, soos reeds
verbied word en nie by magte is om '
die loop van die beoogde art 417-
word nie. Spangenberg se houding i
eweneens dat die respondent nie mag
betrokke konsultasies en advies' nie.
die respondent en Spangenberg wo
mulering van die gemelde bedes in d

[27] Die appellant het 'n transkripsie
beantwoordende eedsverklaring aan
daardie getuienis beklemtoon. Daarna
die respondent se repliserende eedsve
met betrekking tot die sg herstruk
vertroulik is nie en nie deur die privil
volgens die respondent dan wel ge
onbeantwoord.

oek bloot omrede die voorbarigheid
s het. Aangesien die werklike dispuut
l sou voortbestaan en spoedig weer sy
ns nodig om te beslis of Spangenberg
et, soos die appellant beweer. Indien
vraag te oorweeg nie, naamlik of daar
in hierdie besondere geval tot stand

aag of Spangenberg afstand van sy
ie veronderstelling uitgaan dat daar in
onele privilegie was waarvan afstand

daarvan bewus dat hy hom tydens sy
ofessionele privilegie kon beroep. Dit
nberg tydens die eerste konsultasie
ulle gesê sou word vertroulik is en dat
berg se prokureurs, mnr Delport, sê
rste konsultasie in sy teenwoordigheid
ertroulikheid. Volgens Spangenberg se
het hy Spangenberg tydens die art
n advies bedien oor sy regte. Spangen-
om geadviseer het dat hy nie van sy
fstand te doen nie, en dat mnr Basson
nie. Afgesien daarvan dat Spangenberg
ng wel deeglik daarvan bewus was dat
gie aanspraak kon maak, was hy ook
privilegie afstand moes doen nie.

tawende eedsverklaring dat hy op geen
sprofessionele privilegie afstand te doen
deurslaggewend nie. Indien daar na
die art 417-ondervraging gekyk word,
siens, onvermydelik dat daar wel 'n
standdoening deur gedrag was.

t Common Law band 8 (1961) maak die
meen erken word dat 'n kliënt van sy
nd kan doen. Hy vervolg dan in 'n
et instemming deur hierdie Hof in *Ex*
S v Wagner 1965 (4) SA 507 (A) op

lication?
wer to this question. In deciding it, regard
s that are predicated in every waiver, ie not
tion, but also the element of fairness and
ld seldom be found to waive, if his intention
ol the situation. There is always also the
his conduct touches a certain point of

disclosure, fairness requires that his privilege shall cease whether he intended that result or not. He cannot be allowed, after disclosing as much as he pleases, to withhold the remainder. He may elect to withhold or to disclose, but after a certain point his election must remain final.' A

Wigmore gaan dan voort in §2327 en doen, onder andere, die volgende aan die hand 'as a fair canon of decision': B

'(4) The client's offer of his own or the attorney's testimony as to a *specific communication* to the attorney is a waiver as to all other communications to the attorney on the same matter. This is so because the privilege of secret consultation is intended only as an incidental means of defense, and not as an independent means of attack, and to use it in the latter character is to abandon it in the former. C

(5) The client's offer of his own or the attorney's testimony as to a *part of any communication* to the attorney is a waiver as to the whole of that communication, on the analogy of the principle of completeness (§2113 *supra*).'

(Kyk ook *Euroshipping Corporation of Monrovia v Minister of Agricultural Economics and Marketing and Others* 1979 (1) SA 637 (K) op 645C–646E; *Bank of Lisbon and South Africa Ltd v Tandrien Beleggings (Pty) Ltd and Others (2)* 1983 (2) SA 626 (W) op 627H–628F.) D

[25] Die respondent beweer in sy repliserende eedsverklaring dat die hele kwessie van die 'franchise'-stelsel nie vertroulik was nie en dus nooit deur Spangenberg se regsprofessionele privilegie gedek was nie. Die respondent beweer voorts dat die sogenaamde herstruktureringsoefening E ook nie binne die bestek van die regsprofessionele privilegie val nie. Die feit dat Spangenberg tydens die art 417-ondervraging vryelik oor hierdie aspekte getuig het bewys dus volgens die respondent glad nie dat daar 'n afstanddoening van die regsprofessionele privilegie was nie.

[26] Hierdie bewerings verskil egter hemelsbreed van die standpunt wat F die respondent in sy vestigende eedsverklaring en Spangenberg in sy stawende eedsverklaring ingeneem het. In sy vestigende eedsverklaring beweer die respondent dat Spangenberg se prokureur hom beroep op 'n regsprofessionele privilegie 'ten opsigte van alle gesprekke, advies, inligting en gebeure' waarby die respondent betrokke was. Die respon- G dent het verder aangevoer, soos reeds vroeër gemeld, dat hy deur die reg verbied word en nie by magte is om 'enige' vraag te beantwoord wat in die loop van die beoogde art 417-ondervraging aan hom gestel sou word nie. Spangenberg se houding in sy stawende eedsverklaring was eweneens dat die respondent nie mag getuig 'oor enige aspek insake die betrokke konsultasies en advies' nie. Hierdie aanvanklike standpunt van H die respondent en Spangenberg word ook weerspieël in die wye formulering van die gemelde bedes in die kennisgewing van mosie.

[27] Die appellant het 'n transkripsie van Spangenberg se getuienis by sy beantwoordende eedsverklaring aangeheg en relevante passasies in I daardie getuienis beklemtoon. Daarna vind mens die frontverandering in die respondent se repliserende eedsverklaring, nl sy bewering dat advies met betrekking tot die sg herstrukturering en 'franchise'-stelsel nie vertroulik is nie en nie deur die privilegie gedek word nie. Watter advies volgens die respondent dan wel geprivilegieerd sou wees, bly egter onbeantwoord. J

A [28] Ondanks hierdie frontverandering en die feit dat die respondent in sy repliserende eedsverklaring kennis gegee het van 'n beoogde wysiging van sy bedes, het die respondent by die aanhoor van die aansoek volhard met sy oorspronklike bede 2, wat toe ook verleen is. Volgens die bevel van die Hof *a quo* dek die privilegie 'die advies' wat Spangenberg by die
B respondent ingewin het, sonder enige nadere omskrywing of beperking van daardie advies.

[29] Spangenberg se getuienis tydens die art 417-ondervraging toon duidelik aan dat hy heeltemal openhartig oor alle aspekte van die respondent se advies getuig het. Waar hy onseker oor enige aspek was,
C het hy aan die hand gedoen dat die respondent oor die betrokke aangeleentheid uitgevra word en dat die respondent dan verduidelik waarom hy die betrokke advies gegee het. Op geen stadium tydens sy getuienis het Spangenberg hom op sy privilegie beroep of geweier om 'n vraag te beantwoord nie. Sy prokureur wat tydens die ondervraging teenwoordig was het ook nooit beswaar gemaak teen enige vraag nie. Die
D kwessie van Spangenberg se privilegie het vir die eerste maal pertinent ter sprake gekom toe die respondent gedagvaar was om in die loop van die art 417-ondervraging te getuig. Toe was dit die respondent wat hom op sy kliënt se privilegie beroep het, en nie die kliënt self wat hom op die privilegie beroep nie.

E [30] Na my oordeel blyk dit duidelik uit Spangenberg se getuienis tydens die art 417-ondervraging dat hy afstand gedoen het van enige privilegie wat hy mag gehad het. Dit was weliswaar nie 'n uitdruklike afstanddoening nie, maar wel 'n stilswyende afstanddoening of afstanddoening deur gedrag. En soos *Wigmore* §2327 aantoon, kan 'n gedeeltelike openbaar-
F making 'n afstanddoening van die geheel meebring. (Kyk *Ex parte Minister van Justisie* (*supra* op 514C–H); *Bank of Lisbon* (*supra* op 629F–H).)

[31] Die volgende passasies uit Spangenberg se getuienis in die loop van sy art 417-ondervraging toon aan hoe hy telkemale voorgestel het dat die
G respondent of sy prokureur 'n verduideliking moet gee waar hy nie self geweet het wat die antwoord op 'n vraag is nie. Instede daarvan om hom op sy privilegie te beroep, het hy die respondent en sy prokureur as getuies aangebied.

(*a*) 'Hoe kan die Ontvanger sê hy stel nie belang nie? Jy kan mos beswaar aanteken teen so 'n besluit.—Ek weet nie. Dit moet u weer eens vir Willie
H van der Heever vra. Hoekom hulle dit besluit het dit weet ek nie.'

(*b*) 'Nou hoekom moes die verwarring met die name geskep word, dit is mos ongehoord?—As u sê dit is ongehoord is dit seker so. Dit is die raad wat Willie van der Heever vir ons gegee het.

Hoekom het hy die raad vir u gegee wat was die doel hiermee?—Ek weet nie. Hy het 'n baie goeie verduideliking vir dit. Ek dink miskien moet hy dit
I liewers self doen as wat ek dit dalk verkeerdelik sal doen.

Ja, u weet, hy het geen privilegie nie(?)—Ek kan nie vir u 'n ander antwoord gee nie. Hy het gesê hy stel voor dat ons moet, om die naam te kan behou, die veranderings doen. Ons moet rakmaatskappye gebruik, ons moet die veranderinge laat plaasvind sodat daardie name anderkant weer kan uitkom as 'n nuwe maatskappy sodat hy weer kan aangaan met daardie
J naam, dit is die kort verduideliking.'

(*c*) 'Hoekom was dit nodig om hierdie
franses-ooreenkoms wat deur Willie
Hoekom? Dit maak nie kommersi
die enigste sin wat hierdie kontrak n
bedrag in kapitaal bekom—Kom ek
dit nie so nie. Hy sê dit heeltemal ar
van der Heever dit kom verduidelik
baie duidelik en reguit vir ons ges
is—daar is niks onder—ons het dit l
onwettig is nie. Hy het gesê ek doen
is alledaags normaal en dit is die fr
gaan. Dit is opdrag gegee van sy ka
komstig hierdie kontrakte te gaan
vervat is in dit en dit is hoe ons dit
U het dit gedoen aan die hand va
ja.'

(*d*) ' "Met die besigheid waarmee hulle
Hoekom nie?—Ek kan nie nou pres
miskien moet Piet Delport dit be
bedoel.'

(*e*) "'n Prokureur wat nie in 'n brief s
onverantwoordelik optree.—Dit is s
kom verduidelik wat die hele ding,

[32] Ek kan nie saamstem met die
Spangenberg nêrens getuig het oor re
ontvang het nie. In die passasie aange
Spangenberg byvoorbeeld uitdruklik
daar niks onwettigs omtrent 'n seke
aangehaal in para [31] (*b*) hierbo ve
van sy vermoë wat die 'raad' was wat
die respondent se doel in dié verband
egter self kom verduidelik.

[33] Soos blyk uit die volgende pas
tydens die art 417-ondervraging he
respondent se advies met betrekking
verder uit die aangehaalde passasie
gewillig was om enige skriftelike a
ondervrager beskikbaar te stel.

'Sê vir my, het u ooit by Van der He
hierdie skema van hom is wat die herstruk
het in leke terme het hy vir my gesê di
Sekuriteit behou, maar hulle wil 'n skoo
verlede, moontlike probleme kan veroors
voorstel is doen 'n naamsverandering sod
hom dan aan hulle kan verkoop sodat hull
Spangenberg.

Maar skoon beteken hy moet geen sku
nie?—Korrek, ja. Dit is hoekom dit toe
Alles wat in die verlede gebeur het bly
Bly by die vorige maatskappye. Het hy
geadviseer. Dit wat hier gedoen is, is suiv

ing en die feit dat die respondent in s gegee het van 'n beoogde wysiging die aanhoor van die aansoek volhard oe ook verleen is. Volgens die bevel 'die advies' wat Spangenberg by die ge nadere omskrywing of beperking

ens die art 417-ondervraging toon enhartig oor alle aspekte van die aar hy onseker oor enige aspek was, die respondent oor die betrokke lat die respondent dan verduidelik gee het. Op geen stadium tydens sy sy privilegie beroep of geweier om 'n ureur wat tydens die ondervraging aar gemaak teen enige vraag nie. Die ie het vir die eerste maal pertinent ter edagvaar was om in die loop van die was dit die respondent wat hom op n nie die kliënt self wat hom op die

t uit Spangenberg se getuienis tydens tand gedoen het van enige privilegie iswaar nie 'n uitdruklike afstanddoe- standdoening of afstanddoening deur ntoon, kan 'n gedeeltelike openbaar- e geheel meebring. (Kyk *Ex parte* 4C–H); *Bank of Lisbon* (*supra* op

ngenberg se getuienis in die loop van oe hy telkemale voorgestel het dat die uideliking moet gee waar hy nie self vraag is nie. Instede daarvan om hom die respondent en sy prokureur as

el nie belang nie? Jy kan mos beswaar veet nie. Dit moet u weer eens vir Willie dit besluit het dit weet ek nie.'
g met die name geskep word, dit is mos oord is dit seker so. Dit is die raad wat e het.
gee wat was die doel hiermee?—Ek weet iking vir dit. Ek dink miskien moet hy dit k verkeerdelik sal doen.
egie nie(?)—Ek kan nie vir u 'n ander tel voor dat ons moet, om die naam te kan moet rakmaatskappye gebruik, ons moet odat daardie name anderkant weer kan odat hy weer kan aangaan met daardie g.'

(*c*) 'Hoekom was dit nodig om hierdie kontrak aan te gaan?—Want dit is 'n franses-ooreenkoms wat deur Willie van der Heever aan my voorgehou is. A

Hoekom? Dit maak nie kommersiële sin nie. U sien, laat ek dit vir u stel: die enigste sin wat hierdie kontrak maak is om te sorg dat u 'n substansiële bedrag in kapitaal bekom—Kom ek sê vir u so: Willie van der Heever stel dit nie so nie. Hy sê dit heeltemal anders as wat u dit sê en dan moet Willie van der Heever dit kom verduidelik waarom hy dit anders stel, maar hy het baie duidelik en reguit vir ons gesê dat dit is die stelsel om te gaan, dit is—daar is niks onder—ons het dit baie duidelik gesê, ek kon niks doen wat onwettig is nie. Hy het gesê ek doen niks onwettig nie. Wat hy hier voorstel is alledaags normaal en dit is die franses-stelsel wat hy voorstel ons moet gaan. Dit is opdrag gegee van sy kant af aan Piet Delport om dienooreenkomstig hierdie kontrakte te gaan optrek met die beskermingsregte wat vervat is in dit en dit is hoe ons dit gekry het. Dit is wat ek vir u kan sê. B C

U het dit gedoen aan die hand van Van der Heever se advies?—Korrek, ja.'

(*d*) ' "Met die besigheid waarmee hulle besigheid kon of kan voortgaan nie." Hoekom nie?—Ek kan nie nou presies vir u 'n antwoord gee nie. Ek dink miskien moet Piet Delport dit beantwoord oor hoe en wat hy daarby bedoel.' D

(*e*) ''n Prokureur wat nie in 'n brief sê wat sy kliënt sê hy moet sê nie sou onverantwoordelik optree.—Dit is so. Daarom sê ek Piet kan miskien net kom verduidelik wat die hele ding, wat hy daarby probeer sê.'

[32] Ek kan nie saamstem met die betoog namens die respondent dat Spangenberg nêrens getuig het oor regsadvies wat hy van die respondent ontvang het nie. In die passasie aangehaal in para [31] *(c)* hierbo verwys Spangenberg byvoorbeeld uitdruklik na die respondent se advies dat daar niks onwettigs omtrent 'n sekere voorstel is nie. In die passasie aangehaal in para [31] *(b)* hierbo verduidelik Spangenberg na die beste van sy vermoë wat die 'raad' was wat die respondent hom gegee het. Wat die respondent se doel in dié verband was, moes hy volgens Spangenberg egter self kom verduidelik. E F

[33] Soos blyk uit die volgende passasie uit Spangenberg se getuienis tydens die art 417-ondervraging het hy openlik verduidelik wat die respondent se advies met betrekking tot herstrukturering was. Dit blyk verder uit die aangehaalde passasie dat Spangenberg ook heeltemal gewillig was om enige skriftelike advies van die respondent aan sy ondervrager beskikbaar te stel. G

'Sê vir my, het u ooit by Van der Heever probeer uitvind wat die doel met hierdie skema van hom is wat die herstrukturering aanbetref?—Soos ek vir u gesê het in leke terme het hy vir my gesê dit gaan rondom, hulle wil die naam D Sekuriteit behou, maar hulle wil 'n skoon maatskappy hê wat geen sake in die verlede, moontlike probleme kan veroorsaak, hetsy arbeid of wat ookal nie. Die voorstel is doen 'n naamsverandering sodat ons daardie naam weer kan uitkry en hom dan aan hulle kan verkoop sodat hulle kan handel dryf met die naam Dawie Spangenberg. H I

Maar skoon beteken hy moet geen skuld hê nie, hy moet geen geskiedenis hê nie?—Korrek, ja. Dit is hoekom dit toe 'n 1995 maatskappy is.

Alles wat in die verlede gebeur het bly in die verlede?—Dit is reg.

Bly by die vorige maatskappye. Het hy dit vir u geadviseer?—Hy het dit vir my geadviseer. Dit wat hier gedoen is, is suiwer op sy advies aan ons gegee. J

A Het hy dit in skrif aan u gesê?—Ek dink amper so, ek wil nie sê ja nie. Ek gaan dit bevestig.

Sal u vir my dit uitvind asseblief. Dit is baie belangrik dat u daardie, indien daar so 'n skriftelike mededeling bestaan dat u dit vir ons saambring asseblief.—Ek kan net bevestig dat ons prokureurs met hierdie hele totale advisering was hulle ook by. So hulle kan ook bevestig wat gesê is vir my.

B Kan ek nou so vra, ek wil nie vir u lei nie, u moet asseblief dink, die vraag oorweeg en 'n onafhanklike antwoord gee? Hierdie is vir my baie eienaardige omstandighede: wie was verantwoordelik vir die of kan ek vir u so vra: het Van der Heever hierdie struktuur uitgedink?—Korrek, ja.'

[34] In die loop van die art 417-ondervraging het Spangenberg dit C duidelik gemaak dat die sogenoemde 'franchise'-stelsel en herstrukturering van state op advies van die respondent geïmplementeer is. Spangenberg het probeer verduidelik wat die advies was: Volgens die respondent se weergawe in sy repliserende eedsverklaring was daar egter niks vertrouliks omtrent die samesprekings en advies aangaande die 'fran-D chise'-stelsel en herstrukturering nie en was dit nie geprivilegieerd nie. Gevolglik, so word betoog, kom Spangenberg se getuienis oor die 'franchise'-stelsel en herstrukturering nie op enige afstanddoening van privilegie neer nie.

[35] Dit moet egter in gedagte gehou word dat toe Spangenberg E gedurende Maart 1996 openlik oor die respondent se advies insake die 'franchise'-stelsel en herstrukturering getuig het, hy dit gedoen het onder die vaste indruk dat alle aspekte insake die betrokke konsultasies en advies, en dus ook hierdie besondere advies, geprivilegieerd was. Dit was steeds Spangenberg se indruk van die trefwydte van die privilegie toe hy sy stawende eedsverklaring in Oktober 1996 onderteken het, soos blyk F uit para [26] hierbo. Die afleiding is dus onvermydelik dat Spangenberg op die stadium toe hy getuig het heeltemal bereid was om van sy vermeende privilegie afstand te doen.

[36] In die lig van al die omstandighede is ek van oordeel dat Spangen-G berg inderdaad van sy privilegie afstand gedoen het en dat die respondent hom nie langer op Spangenberg se privilegie kan beroep nie.

[37] Die verdere vraag is of daar wel 'n regsprofessionele privilegie in hierdie besondere geval tot stand gekom het. Soos byvoorbeeld blyk uit die uitspraak van die High Court van Australië in die saak van *Waterford* H *v The Commonwealth of Australia* (1987) 163 CLR 54 is dit 'n vraag wat afhang van die besondere omstandighede van die geval en 'n probleem waaroor daar 'n groot verskil van mening kan bestaan. Waar ek reeds bevind het dat Spangenberg in ieder geval afstand gedoen het van enige privilegie wat hy mag gehad het, vind ek dit nie nodig om op hierdie verdere aspek van die saak in te gaan nie.

I [38] Die appèl word gevolglik gehandhaaf. Die volgende bevel word gemaak:

1. Die appèl word gehandhaaf met koste, wat die koste van twee advokate insluit.
2. Die bevel van die Hof *a quo* word tersyde gestel en met die J volgende vervang:

'Die aansoek word van die hand gev

Smalberger AR, Nienaber AR, Plew saamgestem.

Appellant se Prokureurs: *Staats* Respondent se Prokureurs: *Ro* *Post*, Bloemfontein.

misi
desisting
for confineme
Re ... iability for negli
econ ... met—Central role of
highlig ... d—Such not militating
Extent of liability however limited t
child and lapsing when child reason

Damages—Remoteness of—Limitation
embraced two approaches to limit
'relative approach' or by postulati
causation'—Public policy playing
Approaches accordingly not differin
same result.

The respondents, husband and wife, relyi the appellant, a gynaecologist, that h from contraception, as a result of w The respondents claimed compens heads of pure economic loss, viz for t for the maintenance of the child Provincial Division found on the fa prove that the appellant had made Bench upheld an appeal by the resp special leave to appeal to the Supre pointing out (at 1070C–C/D) that liability in cases of negligent misrepre

dink amper so, ek wil nie sê ja nie. Ek gaan

Dit is baie belangrik dat u daardie, indien
staan dat u dit vir ons saambring asse-
okureurs met hierdie hele totale advisering
evestig wat gesê is vir my.
u lei nie, u moet asseblief dink, die vraag
d gee? Hierdie is vir my baie eienaardige
lelik vir die of kan ek vir u so vra: het Van
ık?—Korrek, ja.'

17-ondervraging het Spangenberg dit
nde 'franchise'-stelsel en herstrukture-
spondent geïmplementeer is. Spangen-
die advies was. Volgens die respondent
... was daar egter niks

HEIBER v RAATH
:-G
and Bank PKS (p.971) 2000/4/955/C
=-F
Harvest Corp v Duncan Dock
).828/39)
-F 2000/1/827/SCA
'a v Min Defence (p.1111) 2000/1/1104/SCA
G
Assur v NBS (p.445) 2001/1/432/W
Vaterhouse (p.626) 2001/4/551/SCA
e Prop Dev v Prem WC
2002/6/180/C
in Correc Serv (p.464/72) 2004/2/463/SE

dighede is ek van oortuig dat ...
afstand gedoen het en dat die respon-
ıberg se privilegie kan beroep nie.

ır wel 'n regsprofessionele privilegie in
l gekom het. Soos byvoorbeeld blyk uit
: van Australië in die saak van *Waterford*
(1987) 163 CLR 54 is dit 'n vraag wat
ndighede van die geval en 'n probleem
ın mening kan bestaan. Waar ek reeds
eder geval afstand gedoen het van enige
t, vind ek dit nie nodig om op hierdie
gaan nie.

gehandhaaf. Die volgende bevel word

aaf met koste, wat die koste van twee

a quo word tersyde gestel en met die

'Die aansoek word van die hand gewys met koste.' A

Smalberger AR, Nienaber AR, Plewman AR en Farlam Wn AR het saamgestem.

Appellant sé Prokureurs: *Staatsprokureurs*, Pretoria en Bloemfontein. Respondent se Prokureurs: *Ross & Jacobz*, Pretoria; *McIntyre & Van der Post*, Bloemfontein. B

C

MUKHEIBER v RAATH AND ANOTHER D

SUPREME COURT OF APPEAL

SMALBERGER JA, OLIVIER JA, STREICHER JA, MELUNSKY AJA and MADLANGA AJA

1999 May 7, 28 Case No 262/97

E

Delict—Liability for—Negligent misstatement causing economic loss—Parents, relying on alleged negligent misrepresentation by medical practitioner that he had sterilised wife, desisting from contraception—Child born—Compensation claimed for confinement costs and maintenance of child—Requirements for liability for negligent misrepresentation causing pure economic loss met—Central role of public policy in limitation of liability highlighted—Such not militating against holding practitioner liable—Extent of liability however limited to that resting on parents to maintain child and lapsing when child reasonably able to support himself. F

Damages—Remoteness of—Limitation of liability—Courts having in past embraced two approaches to limit liability, viz by adopting so-called 'relative approach' or by postulating additional requirement of 'legal causation'—Public policy playing decisive role in both approaches—Approaches accordingly not differing in substance and generally yielding same result. G

H

The respondents, husband and wife, relying on an alleged misrepresentation by the appellant, a gynaecologist, that he had sterilised the wife, had desisted from contraception, as a result of which a child was conceived and born. The respondents claimed compensation from the appellant under two heads of pure economic loss, viz for the costs of confinement of the wife and for the maintenance of the child until it became self-supporting. A I Provincial Division found on the facts that the respondent had failed to prove that the appellant had made the alleged misrepresentation. A Full Bench upheld an appeal by the respondents. The appellant then obtained special leave to appeal to the Supreme Court of Appeal. The Court, after pointing out (at 1070C–C/D) that the ever-present danger of limitless liability in cases of negligent misrepresentation such as the present could be J